

Εικόνα ζωής: «Οστούν εκ των οστέων μου»

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Φωτο:orthodoxanswers.gr

Ο Θεός της Εκκλησίας είναι κοινωνία ελευθερίας και αγάπης τριών προσώπων: του αγαπώντος, του αγαπημένου, του συν-αγαπημένου. Κάθε πρόσωπο χωρίς να συγχέεται με το άλλο —ελευθερία— είναι αυτό που είναι το άλλο —αγάπη. Τα θεία πρόσωπα αλληλοπεριχωρούνται σ' ένα ατέρμονα χορό αγάπης: με τον άλλο, διά του άλλου, για τον άλλο. Ελευθερία ως αιώνιο ναι στην αγάπη (βλ. Β' Κορ. 1:19)· να ο τρόπος ύπαρξης του Θεού. Γι' αυτό και ο άνθρωπος, δημιούργημα αγάπης και ελευθερίας του Θεού, καλείται να κατοπτρίσει και στη σχέση άνδρα και γυναίκας το θεϊκό πρωτότυπο. Το μυστήριο του ενός-τριαδικού Θεού φωτίζει και το μυστήριο του ενός-δυαδικού ανθρώπου. Εικόνα της τριαδομονάδας, ο άνθρωπος δημιουργείται άρσεν και θήλυ για να βιώσει το θείο τρόπο ζωής: είναι-προς-τον-άλλο. Αν το αγαπάν και αγαπάσθαι αποτελεί τη ζωή του Θεού, τότε η δωρούμενη και δωροδόχος αγάπη καθίσταται η θεία εικόνα στους ανθρώπους. Πρόκειται «για τη θέα του εαυτού μας στον Θεό διά μέσου του πλησίον. Όταν ο πλησίον περνά από μένα κι εγώ από τον πλησίον, τότε πραγματοποιούμε με την κοινωνία των

προσώπων την ενότητα της ανθρώπινης φύσεως. Είναι το θαύμα του “ομοουσίου” των μελών του σώματος, όπου ο καθένας δεν είναι μόνο ενωμένος, αλλά ό-που όλοι είναι ένας, ο ένας για τον άλλο».

Αν όμως η ελεύθερη αγαπητική κοινωνία είναι η αρχή και το τέλος της ζωής, η μόνω-ση και η μοναξιά αποτελούν τη στέρησή της. Έτσι ενώ όλα μέσα στη δημιουργία του Θεού είναι «καλά λίαν» (Γεν. 1:31) ο άνδρας βιώνει θλίψη. Αιτία της η απουσία ενός όντος όμοιου και ισότιμου με αυτόν. Ενώ προη-γουμένως ο Αδάμ είχε ονομάσει όλα τα ζώα, διαπίστωσε ότι δεν βρέθηκε «βοηθός όμοι-ος αυτό» (Γεν. 2:20). Μόνος του ο Αδάμ αδυνατούσε να γευθεί την κοινωνία αγάπης ισοτίμων προσώπων, να βιώσει τη ζωή ως ει-κόνα του θείου πρωτοτύπου. Γι’ αυτό και ο Θεός για την υπέρβαση της μόνωσής του, για πλήρωση της ανάγκης του για κοινωνία, δη-μιουργεί τη γυναίκα.

Για να φανεί η απόλυτη ισοτιμία των δύο φύλων, ο Θεός, κατά τη διάπλαση της γυ-ναίκας , θέτει τον Αδάμ σε ύπνωση, ώστε αυτός να μην συμμετάσχει καθόλου στη δημι-ουργία της. Τυχόν συμμετοχή του θα έδειχνε ανωτερότητά του, όπως συνέβαινε στις ανθρωπογονίες άλλων λαών της εποχής ε-κείνης, στις οποίες ο Θεός έπλαθε τον άνδρα, αυτός τη γυναίκα και η γυναίκα τα παιδιά, εγκαθιστώντας έτσι μια ιεραρχία από ανώτερο σε κατώτερο. Άλλωστε η δημιουρ-γία της Εύας από το σώμα του Αδάμ δεί-χνει σαφώς ότι άνδρας και γυναίκα είναι πλα-σμένοι από την ίδια ακριβώς ουσία, είναι α-πόλυτα ομοούσιοι. Την ισοτιμία των φύλων τονίζει ακόμη η δημιουργία της Εύας από την πλευρά του Αδάμ. Μια δημιουργία από την κεφαλή θα εθεωρείτο ένδειξη ανωτερότητας της γυναίκας, ενώ αντίθετα δημιουργία από τα πόδια θα εθεωρείτο ένδειξη κατωτερότη-τας . Για τον ίδιο λόγο η Εύα δεν πλάθεται ού-τε από μπροστά ούτε από πίσω του Αδάμ για να φανεί έτσι ότι η γυναίκα ούτε προηγείται ούτε έπεται του άνδρα. Άνδρας και γυναίκα είναι πλάι-πλάι, ισότιμοι σύντροφοι στον α-γώνα για ολοκλήρωση. Χωρίς τη γυναίκα ο άν-δρας είναι μονο-διάστατος, μονό-πλευρος.

Την ολοκλήρωση αυτή του άνδρα, μέσα στην αγαπητική σχέση με τη γυναίκα, τονί-ζει το βιβλικό κείμενο όταν αναφέρει ότι η γυναίκα δημιουργήθηκε ως «βοηθός» του άνδρα (βλ. Γεν. 2:18). Η λέξη βοηθός ετυ-μολογείται από το ουσιαστικό βοή και το ρήμα θέω, που σημαίνει τρέχω. Η εικόνα εί-ναι έξοχη: Ο άνδρας κραυγάζει για αλληλοσυμπλήρωση και αλληλοενύπαρξη, για μέθεξη και κοινωνία. Και η γυναίκα τρέχει να ανταποκριθεί σε αυτή την κλήση, τρέχει να τον συναντήσει για να δημιουργηθεί η ανδρόγυνη ενότητα. Συνεπώς η γυναίκα είναι βοη-θός του άνδρα γιατί τον βοηθά να εξέλθει από το εγώ του, να συναντήσει το συ, να ολο-κληρωθεί στο εμείς. Η γυναίκα είναι βοη-θός του άνδρα γιατί τον βοηθά να ανακα-λύψει την αναφορικότητα της ύπαρξής του, να πιστοποιήσει την

κοινωνική δομή του αν-θρώπινου προσώπου. Βοηθός θα πει «ένα άλ-λο πρόσωπο που θα αντανακλά γι' αυτόν τον αληθινό εαυτό του, που θα τον οδηγήσει να κατανοήσει την αληθινή αίσθηση της ύπαρ-ξής του, την πληρότητά του, αποκαλύπτοντάς του, σαν σε καθρέφτη “τον κρυπτόν της καρδιάς άνθρωπον”. Σαν να θέλει να πει η Βίβλος, ότι η γυναίκα καλείται να υποβάλλει ερωτήσεις στον άνδρα για τον εαυτό του, να τον εμποδίζει να θέλει να είναι κά-τι λιγότερο από ό,τι πραγματικά είναι, ει-κόνα του Θεού, που κλήθηκε όπως ο Ιακώβ στο ρυάκι του Ιακώβ, να μεταμορφώσει τη γη σε “Θεού Είδος”, Θεού πρόσωπον». Και επειδή τα ανωτέρω δεν ισχύουν μόνο για τη γυναίκα, κατά τον ίδιο τρόπο ο άνδρας εί-ναι βοηθός της γυναίκας, όπως και ο Θεός εί-ναι βοηθός του ανθρώπου (βλ. Ψαλμ. 32:20).

Ο Θεός λοιπόν δημιουργεί την Εύα και την αποκαλεί issa. Στη συνέχεια την πα-ρουσιάζει στον Αδάμ, ο οποίος την ανα-γνωρίζει και την αποδέχεται με το όνομα που της έδωσε ο Θεός. Η ύπαρξη της γυ-ναίκας συντείνει στην αυτοσυνειδησία του άνδρα. Ο άνθρωπος γνωρίζει και αναγνωρίζει τον εαυτό του μέσα στην κοινωνία με τον άλλο, αποκτά όνομα και ταυτότητα μό-νο σε αναφορά με το συνάνθρωπο. Έτσι ο άνδρας στη θέα της γυναίκας αναγνωρίζει τον εαυτό του ως is. Οι λέξεις issa και is —που σημαίνουν «ένας έκαστος»— έχουν την ίδια ρίζα, τονίζοντας και γλωσσικά την ισοτιμία των φύλων. Η ίδια γλωσσική ισο-τιμία διατηρείται και στη μετάφραση του Συμμάχου, στην οποία οι δύο λέξεις (is και issa) αποδίδονται με τις λέξεις ανήρ, που σημαίνει αρσενικός άνθρωπος, και ανδρίς, που σημαίνει θηλυκός άνθρωπος. Έτσι η γυναίκα καθίσταται η «δόξα [του] ανδρός» (Α΄ Κορ.11:7). Η λέξη «δόξα» σημαίνει φα-νέρωση, άρα ο άνδρας φανερώνεται στη σχέ-ση με τη γυναίκα, ο άνθρωπος στη σχέση με το συνάνθρωπο, το εγώ στη σχέση με το συ. Άνδρας και γυναίκα είναι δώρο του Θεού ο ένας προς τον άλλο. Υπερβαίνοντας ο άνθρωπος τον εαυτό του, ανακαλύπτοντας τον άλλο, το συ, αισθάνεται την έκπληξη μπρο-στά στο κάλλος της αγάπης. Γι' αυτό και ο Αδάμ στη θέα της Εύας αναφωνεί τον πλέ-ον ερωτικό ύμνο: «Τούτο νυν οστούν εκ των οστέων μου και σαρξ εκ της σαρκός μου» (Γεν. 2:23). Το εγώ και το συ αλληλοπεριχωρούνται στο εμείς.

Μέσα σ' αυτό το μυστήριο του ομοούσιου άλλου αναδεικνύονται τα θεμελιώδη γνωρί-σματα της προσωποκεντρικής οντολογίας: Διαφορά, ισοτιμία, ενότητα. Διαφορά: άνδρας και γυναίκα είναι πρόσωπα μοναδικά και ανεπανάληπτα. Ισοτιμία: άνδρας και γυναίκα, μο-λονότι διαφορετικοί, είναι πλήρως ισότιμοι. Ενότητα: άνδρας και γυναίκα δημιουργούν την πλέον απόλυτη ενότητα. Μέσα στην κοι-νωνία της αγάπης η διαφορά δεν αποτελεί έναυσμα αντιπαλότητας και χωρισμού αλλά αφετηρία αυθυπέμβασης και αυτοπροσφοράς. Ο κατ' εικόνα Θεού άνθρωπος είναι όν σε αναφορά, αληθεύει όταν δωρίζεται στους άλ-λους. Η

ανδρόγυνη ενότητα καλείται να εί-ναι σχέση αγάπης και ελευθερίας. Ιδού γιατί ο άνθρωπος εγκαταλείπει τους γονείς του, υπερβαίνει τους βιολογικούς δεσμούς, για να προσκολληθεί στο/στη σύζυγό του, για να φτιάξει δεσμούς πνευματικούς. Ο άνθρωπος καλείται να προσφέρει την αγάπη του ελεύθερα, η αγάπη του να μην υπαγορεύεται από οποιαδήποτε ανάγκη. Την πραγμά-τωση δε αυτής της αγαπητικής ενότητας επιτυγχάνει ο άνθρωπος με τη χάρη του Θε-ού , με την ασύγχυτη και αδιάρετη ένωση μαζί του. Η αληθινή αγάπη δεν εγκλωβίζεται στο δυαδισμό. Έτσι ο Θεός είναι ο τρίτος, αυτός που ελευθερώνει το ζεύγος απ' το δίφ-θογγο εγωισμό. Ο Θεός προκαλεί το άνοιγ-μα του ζεύγους έξω από τον εαυτό του, οδηγεί στην καθολικότητα της αγάπης.

(Σταύρος Σ. Φωτίου, Άνδρας και γυναίκα: Ο άνθρωπος, εκδ. Ακρίτας, σ.17-24)